

Οικονομικά - Εταιρικά Νέα

Τράπεζες: Σχεδιάζουν comeback με νέα δάνεια 10 δισ. ευρώ και σαρωτικές ρυθμίσεις

Σε νέες εκταμιεύσεις για δάνεια που μπορεί να ξεπεράσουν τα 10 δισ. ευρώ φέτος προχωρούν οι τράπεζες, επιχειρώντας δυναμικό comeback στον παραδοσιακό τους ρόλο του χρηματοδότη της οικονομίας. Με την προοπτική της υποστήριξης και περαιτέρω ενίσχυσης του ρόλου αυτού, οι τράπεζες προχωρούν παράλληλα σε σαρωτικές ρυθμίσεις των δανείων που δεν εξυπηρετούνται, έτσι ώστε να εξυγιάνουν το ταχύτερο δυνατόν τα δανειακά τους χαρτοφυλάκια και να αποδεσμεύσουν κεφάλαια για νέες υγιείς χρηματοδοτήσεις.

Οι νέες πιστώσεις συμβαδίζουν με ανάκαμψη της ζήτησης, η οποία παρουσιάζει πλέον υγιή χαρακτηριστικά. Παράλληλα, λειτουργούν ως επιβράβευση των συνεπών μέχρι σήμερα πελατών των τραπεζών, χωρίς να αποκλείουν και όσους, στην πορεία, αποδεικνύονται συνεργάσιμοι και συνεπείς στη ρύθμιση των δανείων τους.

Οι νέες συνθήκες

Οι νέες χορηγήσεις προς ιδιώτες και επιχειρήσεις μπαίνουν στην ατζέντα των τραπεζών ύστερα από εννέα χρόνια συνεχούς πτώσης των εκταμιεύσεων νέων δανείων.

Οι τραπεζίτες τονίζουν ότι πλέον δεν θα υπάρξει κανένα επιχειρηματικό σχέδιο με υγιείς βάσεις και αναπτυξιακή προοπτική που δεν θα χρηματοδοτηθεί, όπως επίσης και καμία λογική ανάγκη ιδιώτη. "Επομένως, δεν υπάρχει λόγος για όσους έχουν ανάγκη δανεισμού να διστάζουν να απευθυνθούν στις τράπεζες", είναι το μήνυμα που στέλνουν προκειμένου να αναστρέψουν τη "δανειο-φοβία" που προέκυψε ως το αντίθετο άκρο της έξαρσης του δανεισμού στα χρόνια πριν από την κρίση.

Το "ξύπνημα" της πιστωτικής επέκτασης από το "κόμα" των τελευταίων εννέα ετών, όπως λένε οι τραπεζίτες, είναι επακόλουθο:

- Της βελτίωσης των οικονομικών συνθηκών, η οποία απεικονίζεται κυρίως στους αντίστοιχους δείκτες του IOBE: αύξηση του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης, αύξηση των τιμών των ακινήτων και αύξηση στην αγορά αυτοκινήτων.

- Της κάλυψης των συσσωρευμένων καταναλωτικών και στεγαστικών αναγκών των τελευταίων εννέα ετών.

- Της ορθολογικότερης καταναλωτικής συμπεριφοράς ως αποτέλεσμα των συνεπειών της κρίσης.

- Του γεγονότος ότι υπάρχει "bankable" κοινό, δηλαδή στην πράξη κοινό που για πρώτη φορά απευθύνεται στις τράπεζες, όπως, π.χ., νεότερης ηλικίας πελάτες που δεν ανήκουν στους υπερδανεισμένους και οι οποίοι έχουν ανάγκες για στέγη ή καταναλωτικά αγαθά.

Οι τραπεζίτες επισημαίνουν παράλληλα την ποιοτική διαφοροποίηση στη ζήτηση για δανεισμό, η οποία είναι πλέον συνετή, σε αντίθεση με το παρελθόν, με τους αιτούντες δάνειο να επιδιώκουν να καλύψουν μέρος της αγοράς με ίδια κεφάλαια. "Καθώς οι δανειολήπτες συμμετέχουν με ίδια κεφάλαια κατά 50%, η εγκρισιμότητα των δανείων αυξάνει (εγκρίνονται 6 στα 10 δάνεια)", αναφέρει τραπεζικό στέλεχος στο "Κεφάλαιο".

Η προοπτική

Την περασμένη χρονιά οι νέες χορηγήσεις στο σύνολο της αγοράς ανήλθαν σε περίπου 400 εκατ. ευρώ στα στεγαστικά δάνεια, 500 εκατ. ευρώ στα καταναλωτικά και 650 εκατ. ευρώ στα δάνεια προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

Η αύξηση των νέων δανείων για το σύνολο της αγοράς το 2018, έναντι του 2017, για τα στεγαστικά (μαζί με το πρόγραμμα "Εξοικονόμηση Κατ' Οίκου") ήταν περίπου 35%, για τα καταναλωτικά περίπου 40% και για τις μικρές/μεσαίες επιχειρήσεις περίπου 50%.

Οι τραπεζίτες εκτιμούν ότι για φέτος υπάρχει η δυνατότητα διπλασιασμού των ανωτέρω ποσών, ενώ οι νέες εκταμιεύσεις "τρέχουν" ήδη με ρυθμό κοντά στο 30%. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις τους, η αγορά αναμένεται να διατηρήσει για την επόμενη τριετία τη θετική δυναμική της, αυξάνοντας τις νέες χορηγήσεις από έτος σε έτος κατά 40%, σε συνδυασμό με την περαιτέρω βελτίωση των οικονομικών συνθηκών και ιδιαίτερα την αναμενόμενη αύξηση της αγοράς αυτοκινήτων και λοιπών καταναλωτικών αγαθών και τη συνεχιζόμενη αύξηση των τιμών των ακινήτων. Ο ρυθμός αύξησης θα επιταχυνθεί περαιτέρω και ανάλογα με τον ρυθμό υλοποίησης των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων που αφορούν την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και των πιστώσεων προς μικρές/μεσαίες επιχειρήσεις.

Επιχειρηματικά δάνεια

Σε επίπεδο νέων χορηγήσεων, οι τράπεζες δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, κάνοντας αναφορά στον τουρισμό, στον πρωτογενή τομέα, στη μεταποίηση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στις νέες τεχνολογίες που ενισχύουν περαιτέρω την ανάληψη επενδυτικών σχεδίων.

Σημαντική παράμετρος ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, όπως αναφέρουν, είναι η ενεργοποίηση και απορρόφηση πληθώρας ευρωπαϊκών προγραμμάτων σημαντικού προϋπολογισμού. Ενδεικτικά, στέλεχη τραπεζών αναφέρουν ότι κατά το 2018 ανακοινώθηκαν και βγήκαν αποφάσεις υιοθέτησης μέσω ΤΕΠΙΧ Ι (ενδιάμεσο) δράσεων προϋπολογισμού 384 εκατ. ευρώ, μέσω COSME 500 εκατ. ευρώ και μέσω ΕΣΠΑ 700 εκατ. ευρώ.

Φέτος έχουμε την έναρξη του ΤΕΠΙΧ ΙΙ με προϋπολογισμό 915 εκατ. ευρώ, συνέχιση του προγράμματος COSME, συνέχιση του ΕΣΠΑ με επιπλέον προϋπολογισμό 860 εκατ. ευρώ (για το ΕΣΠΑ ο συνολικός προϋπολογισμός περιόδου 2016-2019 ανέρχεται σε 2,64 δισ. ευρώ), αλλά και το πρόγραμμα μικροπιστώσεων (έως 25.000 ευρώ) EaSI.

Περίπου 6 στα 10 δάνεια και πιστώσεις που χορηγούνται από τις τράπεζες εντάσσονται σε ένα από τα παραπάνω προγράμματα, στοιχείο που υποδηλώνει αφενός την έκταση των υφιστάμενων αναγκών, αφετέρου τη σαφή διάθεση των τραπεζών να ενισχύσουν την οικονομία, είτε χρηματοδοτώντας το μεγαλύτερο μέρος της συμμετοχής των ενδιαφερομένων είτε χρηματοδοτώντας τα λοιπά έργα (4/10) που δεν εντάσσονται σε κάποιο πρόγραμμα.

Στεγαστικά δάνεια

Τα στεγαστικά δάνεια αυξήθηκαν κατά 43% μεταξύ 2016 και 2018. Τα τελευταία δύο έτη παρουσιάζεται αυξημένη κινητικότητα στην αγορά ακινήτων, με αύξηση στις αγοραπωλησίες (2017 έναντι 2016: 15,3%, και 2016 έναντι 2015: 11%). "Έχουμε αύξηση τιμών ακινήτων κατά 1,7% το 2018/2017 πανελλαδικά και 2,4% στην Αττική, αύξηση ενοικίων κατά 8,4% το 2018/2017, αύξηση οικοδομικών αδειών κατά 16% (Ιούνιος 2018 / Ιούνιος 2017) και αύξηση αποδόσεων ακινήτων (τιμή/ενοίκιο) από 68,3% έως 72,5% μεταξύ 2016 και 2018", αναφέρουν τα στελέχη των τραπεζών.

Την ανοδική τάση της αγοράς ακινήτων προσυπογράφουν και οι δείκτες τιμών οικιστικών ακινήτων για το α' τρίμηνο 2019 που ανακοίνωσε η ΤτΕ. Ειδικότερα, με βάση τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί από τα πιστωτικά ιδρύματα, εκτιμάται ότι το α' τρίμηνο του 2019 οι τιμές των διαμερισμάτων (σε ονομαστικούς όρους) ήταν κατά μέσο όρο αυξημένες κατά 4,0% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2018. Για το σύνολο του 2018, με βάση τα αναθεωρημένα στοιχεία, οι τιμές των διαμερισμάτων αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 1,6% (0,5%, 1,2%, 2,2% και 2,6% το α', β', γ' και δ' τρίμηνο του 2018 αντίστοιχα), έναντι μείωσης 1,0% το 2017.

Πιο αναλυτικά, η αύξηση των τιμών το α' τρίμηνο του 2019 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2018 ήταν 4,0% για τα "νέα" διαμερίσματα, δηλ. ηλικίας έως 5 ετών, και 3,9% για τα "παλαιά", δηλ. ηλικίας άνω των 5 ετών. Για το σύνολο του 2018, με βάση τα αναθεωρημένα στοιχεία, η αύξηση των τιμών σε σχέση με το 2017 ήταν 1,8% για τα "νέα" διαμερίσματα, έναντι μείωσης 0,8% το 2017, ενώ η αντίστοιχη αύξηση για τα "παλαιά" διαμερίσματα ήταν 1,4% το 2018, έναντι μείωσης 1,2% το 2017.

Ένας άλλος παράγοντας που υποστηρίζει την αύξηση των στεγαστικών χορηγήσεων είναι οι επενδύσεις σε ακίνητα. Οι επενδύσεις σε ακίνητα (σημειώσαν αύξηση 17,2% μεταξύ 2017 και 2018) τείνουν να προσεγγίζονται πλέον ως αποδοτικότερες άλλων σταθερών μορφών επένδυσης, σε συνδυασμό με την αύξηση της απόδοσης των ενοικίων αλλά και το χαμηλό ακόμη κόστος κτήσης ακινήτων, στοιχείο το οποίο μπορεί δυνητικά να δημιουργήσει πρόσθετες υπεραξίες.

Οι τραπεζίτες τονίζουν ότι ευκαιρίες για χορήγηση στεγαστικών δανείων για την απόκτηση ή και την επισκευή κατοικιών προσφέρει και η νέα τάση εκμετάλλευσης κατοικιών μέσω Airbnb.

Συνέχεια....

Επιπλέον, αναφέρουν ότι πελάτες με αποταμιεύσεις φαίνεται να επιθυμούν να επενδύσουν σε κάποιο ακίνητο σε συνδυασμό με κάποιο δανεισμό. Όπως σημειώνουν, πελάτες που μέχρι σήμερα αγόραζαν μόνο με μετρητά, αλλά λόγω των κοινωνικών συνθηκών επιθυμούν να μη διαθέσουν το σύνολο των αποταμιεύσεών τους σε επενδύσεις ακινήτων, επιλέγουν με αυξητικό ρυθμό τον δανεισμό.

Καταναλωτικά δάνεια

Τα νέα καταναλωτικά δάνεια που εκταμίευσαν οι τράπεζες το 2018 ανήλθαν σε 650 εκατ. ευρώ και το 1/3 αυτών αφορούσε δάνεια για αγορά αυτοκινήτου. Στην αγορά αυτοκινήτου, η μείωση των πωλήσεων κατά 46% την περίοδο 2010-2015 αντιστράφηκε σε αύξηση πωλήσεων κατά 31% από το 2015 μέχρι το 2018. Το α' τρίμηνο 2019, σε σχέση με το α' τρίμηνο 2018, σημειώθηκε αύξηση των δανείων για αγορά αυτοκινήτου κατά 26%.

Σημειώνεται ότι από τον τομέα της καταναλωτικής πίστης ξεκίνησε πρόσφατα (Τράπεζα Πειραιώς) και η δημιουργία εξατομικευμένου επιτοκίου για τον δανειολήπτη, μια τάση που θα διευρυνθεί προσεχώς στα στεγαστικά και στα επιχειρηματικά δάνεια.

Γενναίες ρυθμίσεις για να εξυγιανθεί σχεδόν το 50% των υφιστάμενων πελατών

Προκειμένου να αυξήσουν τη δυναμική πελατεία τους, οι τράπεζες θα πρέπει να εξυγιάνουν σχεδόν το 50% των υφιστάμενων πελατών τους που σήμερα βρίσκονται με δάνεια στο "κόκκινο" και, άρα, είναι αποκλεισμένοι από νέα χρηματοδότηση. Η εξυγίανση αυτή θα περάσει, πολύ εντονότερα προσεχώς, μέσα από τις ρυθμίσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Σημειώνεται ότι οι τράπεζες δεν προτίθενται να αποκλείσουν από νέα χρηματοδότηση πελάτες που έχουν αναφορά στον "Τειρεσία", αλλά έχουν ρυθμίσει το δάνειό τους και το εξυπηρετούν ομαλά. Προφανώς η ένταξη στον "Τειρεσία" για διαταγή πληρωμής είναι απαγορευτική για νέα χρηματοδότηση.

Οι ρυθμίσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων έχουν ακόμα έναν στόχο: οι τράπεζες να ενισχύσουν τις ανακτήσεις οφειλών χωρίς να χρειαστεί να αυξήσουν τις πωλήσεις NPLs, αποποιούμενες έναντι φθηνού τιμήματος τις υπεραξίες που θα μπορούσαν να αποκομίσουν από τα "κακά" δάνεια. Ειδικά στις περιπτώσεις στεγαστικών δανείων, το ευκαίριο για τις τράπεζες θα ήταν να μην προχωρήσουν καθόλου σε πωλήσεις. Για τον λόγο αυτό, εστιάζουν στις ρυθμίσεις των στεγαστικών δανείων, οι οποίες θα έρθουν σύντομα σε ρόλο πρωταγωνιστικό στο προσκήνιο, αφού από Σεπτέμβριο θα "τρέχει" σε full mode και το πλαίσιο προστασίας της πρώτης κατοικίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας.

Γενικότερα, οι ρυθμίσεις και αναδιαρθρώσεις σε όλες τις κατηγορίες δανείων θα αφορούν τους συνεργάσιμους δανειολήπτες. Οι τράπεζες, σε μηνιαία βάση, παρακολουθούν και ανανεώνουν λίστες με τους οφειλότες δανειολήπτες, δημιουργώντας, έτσι, έναν πληθυσμό οφειλετών στους οποίους απευθύνονται με πρόταση για ρύθμιση του δανείου τους. Όπως αναφέρουν στελέχη τραπεζών στο "Κ", η προσέγγιση του πελάτη γίνεται πλέον νωρίτερα από το τρίμηνο καθυστέρησης της δόσης, ειδικά στις περιπτώσεις όπου έχει δοθεί ήδη ρύθμιση στο δάνειο. Στις περιπτώσεις αυτές, ο πελάτης προσεγγίζεται σχεδόν αμέσως μόλις καταστεί εκκρόσεμος στην πρώτη δόση του δανείου, ώστε η τράπεζα να διαγνώσει αν η μη καταβολή ήταν θέμα κακού προγραμματισμού του οφειλέτη ή υπάρχει ανάγκη που επιβάλλει την παροχή ενός άλλου προϊόντος βαθύτερης ρύθμισης στον πελάτη.

Οι νέες ρυθμίσεις

Οι τράπεζες άρχισαν να εφαρμόζουν μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις για μη εξυπηρετούμενα δάνεια, "κομμένες και ραμμένες" στα μέτρα των δανειοληπτών, από το β' εξάμηνο του 2017. Οι μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις, έκτοτε, δεν περιορίστηκαν στην επιμήκυνση του χρόνου αποπληρωμής του δανείου, αλλά εστίασαν στη βιωσιμότητα της ρύθμισης, προσφέροντας μείωση του επιτοκίου και διαχωρίζοντας το υπόλοιπο της οφειλής (split-balance) σε εξυπηρετούμενο και "παγωμένο" κομμάτι. Οι τράπεζες διαπίστωσαν ότι, ενώ με τις παλαιότερου τύπου πιο άκαμπτες ρυθμίσεις, στους 100 ρυθμισμένους πελάτες "έσκαζαν" ξανά οι 45, με τις tailor made ρυθμίσεις ξαναγίνονταν "κόκκινοι" οι 35 δανειολήπτες. Η αναλογία αυτή αναμένεται να βελτιωθεί περαιτέρω σημαντικά με τις ρυθμίσεις που περιλαμβάνουν "κούρεμα" οφειλής.

Πλέον, όλες οι ρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένων των στεγαστικών δανείων, έχουν "κούρεμα" οφειλής, το οποίο συμφωνείται με τον οφειλέτη στην αρχή της ρύθμισης και χορηγείται σταδιακά, εφόσον αυτός παραμένει συνεπής στην εξυπηρέτηση του δανείου. Το ύψος του "κουρέματος" είναι ανάλογο με την οικονομική δυνατότητα αποπληρωμής του πελάτη, καθώς και με τη σχέση της αξίας του ακινήτου με το ύψος του δανείου.

Οι νέες ρυθμίσεις στεγαστικών δανείων που διευκολύνονται πλέον από την ισχύ του νέου πλαισίου για την προστασία της πρώτης κατοικίας θα παρέχουν μέσο "κούρεμα" δανείου της τάξεως του 35%. Στόχος είναι να διαμορφώνεται εξαρχής μια οφειλή μικρότερη από τη σημερινή αγοραία αξία του ακινήτου, που αποτελεί την εμπράγματη εξασφάλιση του δανείου, δίνοντας, έτσι, από την πρώτη μέρα, κίνητρο στον οφειλέτη να είναι συνεπής στην αποπληρωμή του ρυθμισμένου δανείου του.

'Εκθεση SOS: 169 μη απασχολούμενοι αναλογούν σε 100 εργαζόμενους το 2060

Πριν ενάμισι αιώνες, η Ευρώπη είδε ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της να φεύγει για το Νέο Κόσμο, κυρίως τις ΗΠΑ. Μεταξύ 1850-1913 πάνω από 40 εκατομμύρια Ευρωπαίοι μετανάστευσαν. Τώρα η κατάσταση έχει αντιστραφεί και η Ευρώπη υποδέχεται κύματα μεταναστών. Αλλά, σύμφωνα με τη μελέτη, σε μερικές χώρες της ΕΕ, όπως η Ελλάδα, λόγω και της πρόσφατης οικονομικής κρίσης, στο ισοζύγιο των ροών της μετανάστευσης (πόσοι φεύγουν από τη χώρα και πόσοι έρχονται σε αυτήν) η ζυγαριά εξακολουθεί να γέρνει υπέρ των εκροών, καθώς η μορφωμένη νέα γενιά αναζητά καλύτερη τύχη σε άλλες χώρες. Η μελέτη του Κοινού Κέντρου Ερευνών (Joint Research Centre-JRC) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Διεθνούς Ινστιτούτου Ανάλυσης Εφαρμοσμένων Συστημάτων προειδοποιεί ότι μερικές χώρες του ευρωπαϊκού Νότου (όπως η Ελλάδα) μπορεί να αντιμετωπίσουν περαιτέρω συρρίκνωση πληθυσμού έως το 2060, αλλά και γήρανση του, καθώς -παράλληλα με την ενδημική υπογεννητικότητα τους- συνεχίζουν να μεταναστεύουν σε άλλες χώρες δυναμικά τμήματα του εργατικού δυναμικού τους, ένα φαινόμενο που εν μέρει οφείλεται στη «διαρροή εγκεφάλων». Επιπλέον, η μελέτη αναφέρει ότι η Ελλάδα παρουσιάζει χαμηλά επίπεδα γονιμότητας, αύξηση του προσδόκιμου ζωής και χαμηλή συμμετοχή στην αγορά εργασίας με αποτέλεσμα να εκτιμάται ότι το 2060 169 μη απασχολούμενοι θα αναλογούν σε 100 εργαζόμενους. Για τη Ρουμανία, για παράδειγμα, προβλέπεται ότι -με τη σημερινή τάση- ο πληθυσμός της θα μειωθεί από 19,9 εκατομμύρια το 2015 σε 13,8 εκατομμύρια το 2060 (μείωση 30%). Αν όμως σταματούσε η μετανάστευση Ρουμάνων σε άλλες χώρες της ΕΕ, τότε η μείωση του ρουμανικού πληθυσμού θα ήταν περίπου η μισή (14%) έως το 2060. Οι επίμονες αποκλίσεις και ανισότητες στους μισθούς, στην ανεργία και στο επίπεδο ζωής στο εσωτερικό της ΕΕ τροφοδοτούν την ενδο-ευρωπαϊκή μετανάστευση με κατεύθυνση από Ανατολή προς Δύση και από Νότο προς Βορρά. Η έκθεση εισηγείται να ληφθούν μέτρα ενίσχυσης της οικονομικής και συνοχής μεταξύ των χωρών της ΕΕ, ώστε να μη χρειάζεται να μεταναστεύει το εργατικό δυναμικό από τις χώρες της νότιας και ανατολικής Ευρώπης προς τις χώρες της βόρειας και δυτικής Ευρώπης.

Συνέχεια...

Η συγκράτηση του εργατικού δυναμικού -ιδίως του πιο μορφωμένου- στις χώρες καταγωγής του στην ΕΕ κρίνεται αναγκαία, αφενός επειδή έτσι θα στηριχθούν καλύτερα τα εθνικά ασφαλιστικά συστήματα και το κράτος πρόνοιας, αφετέρου οι νεότεροι και πιο μορφωμένοι εργαζόμενοι θα είναι ικανότεροι να αξιοποιήσουν τα οφέλη της αυτοματοποίησης, της τεχνητής νοημοσύνης και της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης. Αυτό θα τους βοηθήσει να προσαρμοσθούν καλύτερα στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας. Από τα μέσα του 2014 μέχρι σήμερα, η ΕΕ έχει δημιουργήσει περίπου 12,4 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας. Με περίπου 241 εκατομμύρια άνδρες και γυναίκες να δουλεύουν, η απασχόληση στην ΕΕ έφθασε σε επίπεδα ρεκόρ στο πρώτο τρίμηνο του 2019. Όμως η Ευρώπη πρέπει να τα καταφέρει ακόμη καλύτερα στο μέλλον, ώστε να βελτιωθούν κι άλλο οι συνθήκες εργασίας και διαβίωσης στην Ευρώπη και να συμμετάσχει ακόμη μεγαλύτερο κομμάτι του πληθυσμού στην αγορά εργασίας. Αλλά για να γίνει αυτό, πρέπει αφενός να υπάρχουν νέες δουλειές καλά αμειβόμενες και αφετέρου οι εργαζόμενοι να έχουν τις ζητούμενες (ολοένα πιο ψηφιακές) δεξιότητες. Η έκθεση τονίζει την ανάγκη να ενισχυθούν οι επενδύσεις στην ΕΕ, να τονωθεί η καινοτομία και η παραγωγικότητα και να γίνουν οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις, που θα αυξήσουν τα ποσοστά απασχόλησης και θα μειώσουν την ανεργία. Σήμερα η ανεργία στην ΕΕ είναι μεγαλύτερη μεταξύ των ατόμων χαμηλής ειδικευσης και στο μέλλον αναμένεται να υπάρχουν ακόμη λιγότερες δουλειές με χαμηλές απαιτήσεις. Την ίδια περίοδο 2020-2060 προβλέπεται ότι θα συνεχιστεί η αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού, ιδίως στην Αφρική και στην Ασία, άρα και οι μεταναστευτικές ροές προς την Ευρώπη. Οι ροές αυτές μπορεί να ενταθούν και για άλλους λόγους (πέρα από την ανασφάλεια λόγω των εμπόλεμων συγκρούσεων, την έλλειψη οικονομικών ευκαιριών, την ανεπάρκεια των υποδομών κ.α.), όπως είναι η κλιματική αλλαγή. Το «κλειδί» για να μπει ένα 'φρένο' σε αυτή την πληθυσμιακή αύξηση, σύμφωνα με τη μελέτη, είναι να βελτιωθεί το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων, ιδίως των κοριτσιών και γυναικών, σε αυτές τις ηπείρους, καθώς η διεθνής εμπειρία έχει δείξει ότι η μόρφωση και ο οικογενειακός προγραμματισμός πάνε χέρι-χέρι. Αλλά ακόμη και με βελτίωση της εκπαίδευσης, ο παγκόσμιος πληθυσμός εκτιμάται ότι θα φθάσει τα 9,6 δισεκατομμύρια το 2060, δηλαδή περίπου δύο δισεκατομμύρια μεγαλύτερος σε σχέση με σήμερα και το μεγαλύτερο μέρος αυτής της αύξησης (το 57%) θα προέρχεται από τη γειτονική στην Ευρώπη- Αφρική.

Ένας στους τρεις Ευρωπαίους θα είναι άνω των 65 ετών

Οι Ευρωπαίοι μπορούν να προσβλέπουν σε ζωές πιο μακριές, υγιείς και δραστήριες, χάρη στις συνεχείς προόδους στη βιοϊατρική και στην ποιότητα ζωής, που έχουν ως αποτέλεσμα το μέσο προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση ενός ανθρώπου στην Ευρωπαϊκή Ένωση να είναι σήμερα περίπου τα 81 έτη, εννέα χρόνια πάνω από το μέσο παγκόσμιο όρο. Το προσδόκιμο ζωής του μέσου Ευρωπαίου προβλέπεται ότι στο μέλλον θα αυξάνεται κατά δύο χρόνια ανά δεκαετία. Αν αυτή η τάση όντως επιβεβαιωθεί, τότε -σύμφωνα με μια νέα μελέτη του Κοινού Κέντρου Ερευνών (Joint Research Centre-JRC) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Διεθνούς Ινστιτούτου Ανάλυσης Εφαρμοσμένων Συστημάτων- το 2060 το 32% του πληθυσμού της ΕΕ, δηλαδή σχεδόν ο ένας στους τρεις κατοίκους, θα είναι άνω των 65 ετών, έναντι ποσοστού 19% το 2015 και μόνο 13% το 1960. Επιπλέον, έως το 2060 η ΕΕ θα διαθέτει ένα μικρότερο εργατικό δυναμικό (215 εκατομμύρια έναντι 245 εκατομμυρίων το 2015), αλλά ακόμη καλύτερα μορφωμένο (το 59% θα έχει μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση το 2060, έναντι 35% το 2015). Όμως επειδή, αν και πιο μορφωμένοι, οι μελλοντικοί Ευρωπαίοι εργαζόμενοι θα είναι συνολικά λιγότεροι λόγω της γήρανσης του πληθυσμού, αυτό θα αποτελέσει μεγάλη πρόκληση για τα ασφαλιστικά-συνταξιοδοτικά συστήματα και το κράτος πρόνοιας. Λιγότεροι εργαζόμενοι θα πρέπει να υποστηρίξουν με τις εισφορές τους περισσότερους ηλικιωμένους και συνταξιούχους, οι οποίοι θα εξαρτώνται από τους πρώτους. Η αναλογία ανενεργού-ενεργού πληθυσμού -δηλαδή ο βαθμός εξάρτησης των συνταξιούχων και λοιπών μη απασχολούμενων από τους εργαζόμενους- ήταν περίπου 1,05 στην ΕΕ το 2015 (δηλαδή 105 μη εργαζόμενοι ήσαν εξαρτημένοι από 100 εργαζόμενους) και προβλέπεται -με τις σημερινές τάσεις- να αυξηθεί στο 1,36 το 2060, αν και θα υπάρχουν μεγάλες διαφορές από χώρα σε χώρα. Χώρες που συνδυάζουν υπογεννητικότητα, υψηλό προσδόκιμο ζωής και χαμηλή απασχόληση, θα έχουν το μεγαλύτερο πρόβλημα. Για την Ελλάδα π.χ. προβλέπεται αναλογία 1,69 (169 μη εργαζόμενοι θα εξαρτώνται από 100 εργαζόμενους) και για την Ιταλία 1,72, ενώ στο άλλο άκρο θα βρίσκονται χώρες όπως η Σουηδία (1,04) και η Δανία (1,05).

Η μελέτη του JRC εξετάζει διάφορα σενάρια για να βελτιωθεί η κατάσταση. Από τις τρεις βασικές κυριότερες επιλογές (αύξηση της γεννητικότητας, της εισροής μεταναστών από χώρες εκτός ΕΕ και της απασχόλησης), οι ερευνητές θεωρούν πιο κρίσιμο να διευρυνθεί η απασχόληση. Δηλαδή ένα ολοένα μεγαλύτερο μέρος του ευρωπαϊκού πληθυσμού, που βρίσκεται σε ηλικία για εργασία, να βρίσκει όντως δουλειές. Μεταξύ άλλων, αυτό αφορά την περαιτέρω διεύρυνση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας. Παράλληλα, προτείνεται να ενθαρρυνθεί και η συνέχιση της εργασίας πέρα από τα 65 χρόνια. Σύμφωνα με την έκθεση, η ηλικία των 65 δεν πρέπει πια να θεωρείται συνώνυμη με το τέλος της παραγωγικής ζωής ενός ανθρώπου και η ηλικία συνταξιοδότησης πρέπει να γίνει πιο ευέλικτη στο μέλλον. Αν όλα τα κράτη μέλη βελτίωναν έως το 2060 το ποσοστό απασχόλησης του εργατικού δυναμικού τους για να φθάσουν τις χώρες με την καλύτερη επίδοση σήμερα (π.χ. Σουηδία), τότε η ΕΕ δεν θα εξαρτιόταν τόσο από την αύξηση της εισροής μεταναστών ως εργατικού δυναμικού, ούτε από την αύξηση της γεννητικότητας. Η έκθεση θεωρεί σημαντική τη μετανάστευση για τις μελλοντικές δημογραφικές εξελίξεις στην ΕΕ, τόσο για το μέγεθος του εργατικού δυναμικού, όσο και του συνολικού πληθυσμού της Ευρώπης. Χωρίς καθόλου έξωθεν μετανάστευση, ο πληθυσμός της ΕΕ προβλέπεται ότι -λόγω υπογεννητικότητας- θα μειωθεί στα 466 εκατομμύρια το 2060, δηλαδή στα επίπεδα της δεκαετίας του 1980, ενώ με τη μετανάστευση, μπορεί να φθάσει τα 521 εκατομμύρια. Όμως, από την άλλη, η έκθεση επισημαίνει ότι η μετανάστευση δεν μπορεί να επιβραδύνει σημαντικά τη γήρανση του ευρωπαϊκού πληθυσμού (η οποία θεωρείται δημογραφικά σχεδόν αναπότρεπτη), ούτε να λύσει από μόνη της τη δυσμενή αναλογία εργαζομένων/συνταξιούχων σε βάθος χρόνου. Σύμφωνα με τα σενάρια της μελέτης, ακόμη και με διπλάσια μετανάστευση, που θα αυξήσει τον πληθυσμό της ΕΕ στα 632 εκατομμύρια το 2060, το ποσοστό των ηλικιωμένων άνω των 65 ετών δεν θα υποχωρήσει κάτω από το 29% (ενώ χωρίς καθόλου μετανάστευση, από την άλλη, θα έφθανε το 34%). Αν εξάλλου η γεννητικότητα αυξηθεί κατά 25%, το ποσοστό του πληθυσμού της τρίτης ηλικίας το 2060 υπολογίζεται γύρω στο 30%. Με άλλα λόγια, μετανάστευση και γεννητικότητα είναι ανεπαρκείς, χωρίς να «βάλει το χεράκι» της η διεύρυνση της απασχόλησης.

«Να προετοιμαζόμαστε για πόλεμο στον Περσικό»

Ο Γκίντο Στάινμπεργκ, ειδικός σε θέματα Μέσης Ανατολής από το Ίδρυμα Επιστήμη και Πολιτική του Βερολίνου εκτιμά ότι η ένταση στον Περσικό Κόλπο θα κλιμακωθεί ήδη μέσα στον Ιούλιο. Δεν αποκλείει στρατιωτική σύρραξη.

Ανησυχία σε όλο τον κόσμο έχουν προκαλέσει οι επιθέσεις στα τάνκερ Front Altair και Kokuka Courageous στον Κόλπο του Ομάν. Και το μεγάλο ερώτημα είναι πώς θα συνεχιστεί η κατάσταση. Ο Γκίντο Στάινμπεργκ, ειδικός σε θέματα Μέσης Ανατολής από το Ίδρυμα Επιστήμη και πολιτική του Βερολίνου παραχώρησε συνέντευξη στην Deutsche Welle, στην οποία υποστηρίζει πως είναι πεπεισμένος ότι πίσω από τις επιθέσεις κρύβεται το Ιράν.

«Όχι διότι αυτό υποστηρίζουν οι ΗΠΑ αλλά γιατί το Ιράν έχει πολλές φορές χρησιμοποιήσει παρόμοιες νάρκες. Εκτός αυτού θέλουν να δείξουν στις ΗΠΑ ότι μπορούν να χτυπήσουν το εμπόριο πετρελαίου στον Περσικό Κόλπο και στα στενά του Ορμούζ. Ωστόσο δεν επιτίθενται άμεσα. Πιστεύω όμως ότι υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι οι Ιρανοί ευθύνονται».

Σύμφωνα με τον Γερμανό αναλυτή αυτή τη στιγμή δεν είναι σαφές πώς ακριβώς θα εξελιχθεί η κατάσταση. Ο Αμερικανός Πρόεδρος δεν φαίνεται να ενδιαφέρεται για κλιμάκωση της έντασης στην περιοχή. Από την άλλη πλευρά, ο Γκίντο Στάινμπεργκ εκτιμά πως οι Φρουροί της Επανάστασης στο Ιράν είναι αυτοί που οξύνουν την κατάσταση και οι πρόσφατες επιθέσεις είναι πολύ πιο σοβαρές από παρόμοιες πριν από τέσσερις εβδομάδες.

Η αμερικανική πίεση και η ιρανική νοοτροπία

Γιατί όμως το Ιράν να ενδιαφέρεται για μια τέτοια κλιμάκωση;

«Διότι βρίσκονται κάτω από μια διαρκή αμερικανική πίεση. Σύμφωνα με την κοσμοθεωρία τους και την νοοτροπία τους πρέπει να δείξουν πως δεν υποκύπτουν. Πρόκειται για τα πιο ακραία στοιχεία της στρατιωτικής ελίτ. Αγωνίζονται εδώ και 15 χρόνια εναντίον των Ισραηλινών, των Σαουδαράβων και άλλων δυνάμεων στην περιοχή. Θέλουν απλά να δείξουν ότι είναι παρόντες στην περιοχή και σε περίπτωση που οι ΗΠΑ, η Σαουδική Αραβία ή τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα επιτεθούν, είναι σε θέση να σταματήσουν τη ροή πετρελαίου στα στενά του Ορμούζ. Αυτό είναι το σαφές μήνυμα των γεγονότων».

Σημαίνει αυτό δηλαδή ότι θα πρέπει να προετοιμαζόμαστε για μια στρατιωτική αντιπαράθεση ανάμεσα στο Ιράν και τις ΗΠΑ;

«Ναι θα έπρεπε. Θα μπορούσε να συμβεί τυχαία διότι παρόμοιες καταστάσεις επαναλαμβάνονται στον Κόλπο του Ομάν στον Περσικό Κόλπο ή στα στενά του Ορμούζ. Υπάρχει όμως ακόμα κάτι. Οι Ιρανοί έχουν θέσει ένα τελεσίγραφο στους Ευρωπαίους. Εάν οι Ευρωπαίοι δεν τους δώσουν καμία δυνατότητα να βελτιώσουν την οικονομική τους κατάσταση, τότε θα συνεχίσουν με τον εμπλουτισμό του ουρανίου μετά τις 7 Ιουλίου και τότε δεν θα σημαίνει συναγερμός μόνο για το αμερικανικό ναυτικό αλλά και για την ισραηλινή αεροπορία».

Σάρα Κέλι

Πηγή: Deutsche Welle

Global Inflation rates remain extremely low (outside of Venezuela/Argentina/Turkey).

Global Inflation Rates	
Country	CPI Inflation (YoY %)
SAUDI ARABIA	-1.9%
PORTUGAL	0.5%
SWITZERLAND	0.6%
SOUTH KOREA	0.7%
SINGAPORE	0.8%
SPAIN	0.8%
JAPAN	0.9%
ITALY	0.9%
FRANCE	1.0%
AUSTRALIA	1.3%
GERMANY	1.4%
FINLAND	1.5%
NEW ZEALAND	1.5%
IRELAND	1.7%
US	1.8%
CANADA	2.0%
UK	2.1%
SWEDEN	2.1%
POLAND	2.3%
CHINA	2.7%
HONG KONG	2.9%
INDIA	3.1%
PHILIPPINES	3.2%
INDONESIA	3.3%
MEXICO	4.3%
SOUTH AFRICA	4.4%
BRAZIL	4.7%
RUSSIA	5.1%
TURKEY	18.7%
ARGENTINA	55.8%
VENEZUELA	815194%

@CharlieBilello

Bloomberg Businessweek

April 22, 2019

Is Inflation Dead?

A new era has some frightening downsides